

Sygn. akt II CSK 143/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku „M.” Przedsiębiorstwa Handlowego Usług Wielobranżowych i Produkcji Materiałów Budowlanych Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Starosty [...] reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 lipca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 4 sierpnia 2017 r., sygn. akt XV Ca [...] /16,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3750,- (trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację wnioskodawcy „M.” Przedsiębiorstwa Handlowego Usług Wielobranżowych i Produkcji Materiałów Budowlanych Spółki z o.o. z siedzibą w P. od postanowienia Sądu Rejonowego [...] w P. z dnia 29 grudnia 2015 r., którym oddalony został wniosek o zasiedzenie opisanej w postanowieniu nieruchomości. Przyczyną oddalenia wniosku był brak przesłanki samoistnego posiadania nieruchomości przez wnioskodawcę. W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji został uzupełniony materiał dowodowy, którego ocena nie spowodowała zmiany stanowiska prawnego i dlatego Sąd Okręgowy oddalił apelację.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 7 oraz art. 176 § 1 w związku z art. 336 i art. 340 k.c. w związku z art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie Kodeksu cywilnego, a także art. 336, art. 339, art. 340 i art. 6 k.c. w związku z 172 § 1 i 2, art. 176 § 1 i art. 234 k.c. oraz art. 336 k.c. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 233 § 1 w związku z art. 229 k.p.c., art. 234 i art. 6 k.c. w związku z art. 227 i art. 232 k.p.c., art. 7, art. 339 i art. 340 w związku z art. 176 § 1 k.c.; następnie art. 328 § 2 w związku z art. 233 § 1 k.p.c., jak również art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz postanowienia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Skarb Państwa - Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak podstaw określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przepis ten przewiduje możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w razie wystąpienia przynajmniej jednej z przesłanek: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik skarżącego, łącznie powołując art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. wskazał w kolejnej części pisma na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz na oczywiste uzasadnienie skargi. Wniosek określił mianem uzasadnienia (s. 2), a pod koniec swego pisma procesowego (s. 18) zawarł następujące stwierdzenie: „Wniosek o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej motywuję okolicznościami, iż naruszone zostało szereg przepisów zarówno prawa materialnego, jak i procesowego, a także że istnieje rozbieżne orzecznictwo w zakresie stosowania przepisów dotyczących instytucji zasiedzenia, jak również przepisów o uznaniu posiadacza samoistnego będącego w dobrej lub złej wierze”.

Według art. 398⁴ § 2 k.p.c. wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zawierać odrębne uzasadnienie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych. W przypadku tej sprawy, jedynie bardzo liberalnie tłumacząc przepisy postępowania oraz uprawnienia stron, przytoczone w jednym zdaniu motywy można uznać za uzasadnienie, o którym stanowi powołany przepis k.p.c.

Rozpatrując wszakże kolejne podstawy prawne, na których skarżący opiera wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie można uznać, że zostały one w ogóle uzasadnione lub wystarczająco uzasadnione, na co szczegółowo wskazuje się w odpowiedzi na skargę kasacyjną, podnosząc także publiczny charakter skargi kasacyjnej i przesłanek jej wniesienia do Sądu Najwyższego.

W odniesieniu do istotnego zagadnienia prawnego argumentacja skarżącego wnioskodawcy sprowadza się do pytania, czy w sytuacji przekazania przedmiotowej nieruchomości wnioskodawcy sąd orzekający był uprawniony do uwzględnienia jego słusznych wniosków dotyczących zastosowania przepisów o zasiedzeniu. Tak postawionego pytania nie potrzeba przedstawiać do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu, gdyż odpowiedź jest oczywista:

jeżeli spełnione są przesłanki zasiedzenia, to sąd rozpoznający sprawę z wniosku o zasiedzenie stosuje przepisy dotyczące tego sposobu nabycia własności. Niestety, wnioskodawca w uzasadnieniu wniosku nie wskazał żadnych argumentów, które miałyby przekonać w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, że są jakieś przyczyny, które sprawiają, że odpowiedź jest potrzebna zarówno do rozpoznania niniejszej sprawy, jak ogólniej dla rozwoju prawa, a więc aby w ogóle zajmować się zadaniem pytaniem. Uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być uzasadnienie podstaw kasacyjnych, tak jak zdaje się to rozumieć skarżący, gdyż na etapie przyjmowania skargi do rozpoznania nie rozważa się w ogóle racji stron w sprawie, która została już prawomocnie rozstrzygnięta. Skarga kasacyjna ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia prawomocnego orzeczenia sądowego i muszą wystąpić kwalifikowane okoliczności, aby daną sprawę kolejny raz, ale nie jako trzecia instancja sądowa - rozpatrywać. Z tych względów należy uznać, że nie zostały spełnione warunki prawne przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i w doktrynie prawa od lat jest znane i ugruntowane, wielokrotnie publikowane stanowisko odnośnie do wymagań uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące zagadnienie prawne. Winno ono być sprecyzowane w profesjonalnym i wyczerpującym wywodzie prawniczym jako problem prawny, w sposób abstrakcyjny, wskazujący na znaczenie teoretyczne i praktyczne potrzeby udzielenia odpowiedzi, z podniesieniem odpowiedniej argumentacji, że w dotychczasowym orzecznictwie zagadnienie to nie było dotąd rozważane oraz że ma i w jakim stopniu znaczenie również dla rozpoznania konkretnej sprawy. Tego wszystkiego zabrakło w uzasadnieniu przedłożonego wniosku, a skarżący jakby pyta, czy Sądy w toku instancji prawidłowo rozpoznały sprawę, ponieważ on uważa, że tak się nie stało.

Podobnie przedstawia się sytuacja z wskazywaną przez skarżącego potrzebą wykładni przepisów, o której stanowi art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Jego zdaniem wynika to z tego, że „orzeczenia w kwestii uznania zasiedzenia przez różne sądy są rozbieżne w zakresie dopuszczalności uznania takiego prawa w sytuacji, gdy brak jest właściciela nieruchomości, a księgi wieczyste zostały

zamknięte, a Skarb Państwa nie złożył stosownych wniosków o przejęciu na swoją własność takiej nieruchomości, a także czy brak aktu notarialnego wobec braku właściciela uniemożliwia uznanie wnioskodawcy za posiadacza samoistnego w dobrej wierze”. Z tego niekończącego się zdania, zawierającego wiele różnych kwestii nie wiadomo, czy skarżący dostrzega problem prawny, skoro zadaje pytanie, czy zna rozbieżne orzecznictwo, gdyż go nie powołuje, czego te rozbieżności miałyby dotyczyć i jakich przepisów, bo to też pozostaje tajemnicą skarżącego. W odniesieniu do uzasadnienia wniosku mającego podstawę w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest również utrwalone i znane orzecznictwo wsparte doktryną, co jednak nie znalazło odzwierciedlenia we wniosku pełnomocnika skarżącego w tej sprawie.

Oczywiste uzasadnienie skargi kasacyjnej zostało opatrzone jedynie stwierdzeniem, że nastąpiło jawne pokrzywdzenie wnioskodawcy przez odmowę uznania, że wniosek o zasiedzenie wskazanej nieruchomości nie jest zasadny. Z oczywistych względów nie można tego uznać za wystarczające uzasadnienie wystąpienia przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów należało na podstawie art. 398⁹ § 2 orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 520 § 3 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

jw

ał